

úvod

Z: dobrý den, „půjčený deštník“ hodina, která je před námi a pak cvičení by vám měly představit prožitkovou výuku, kterou ve své práci nejen na naší škole užíváme.

vyprávět učitelům o učení, je zvláštní, přesto bychom, byli rádi, kdybyste nás poslouchali, slyšeli nebo třeba i uslyšeli, není to jednoduché a nadznakový charakter jazyka to celé komplikuje

jde nám o půjčený deštník o historku kluka o detail o drobnost

ale ten kluk byl žid, začala válka, a on měl tolik rád lidi kolem sebe, že se rozhodl raději pro zemřít

budeme vyprávět slova, to znáte, ale tahle slova jsou přeci jen jiná

jako kdybyste byli soudci

můžete si to stokrát zkusit – u stolu, na zahradě, ve sprše, ale jednou to řeknete v soudní síni a tam to má najednou absolutní platnost – vinen, trest smrti

nejdříve stručně popíšeme projekt, který na našem gymnáziu funguje již tři roky a stále se rozšiřuje.

z tohoto projektu naše prožitková výuka vznikala.

rádi bychom se také zastavili u výrazu, prožitková výuka, který používáme v širších souvislostech, než je běžně zvykem

a pro nás nejpodstatnější část, kousek prožitkové výuky bychom si s vámi chtěli zkusit, původně jsme si přáli, aby ochutnávka byla zvlášť jen pro zájemce formou dílny, cvičení

naš projekt se jmenoval zmizelí sousedé – objevený petr kien. za ten název jsme až do dnes vděční. protože: v dnešní době nejistých nálepek a prapodivných reklam si myslíme, že volba jména je velice důležitá.

- ten název vysvětluje a ukazuje, že **zmizelí sousedé** pro nás byli východiskem a my se k tomu rádi a vděčně hlásíme. a ještě víc jsme rádi, že židovské muzeum praha a paní vančurová, zahradníková ale i pan pavlát používají náš projekt dále.

většinou se děkuje až nakonec, než začnou titulky, tak my teď uděláme výjimku a poděkujeme na začátku žm praha a pokud ještě nemáte svou osobní zkušenost doporučujeme spolupráci.

- název projektu ale také ukazuje na životní příběh židovského chlapce petra kiena, který chodil do stejné školy ve které my dnes učíme naše děti.

každopádně: zmizelí sousedé objevený petr kien, byl a je výjimečný projekt a my si myslíme, že má dobrý název

pokud to bude možné, ukážeme vám to blíže na jménu naší dnešní prezentace, **půjčený deštník**, třeba vás ten název zaujal už když jste listovali programem semináře. vymyšlení názvů specialita pátera halíka

potom bychom vám chtěli povědět o tom, jak se původní projekt dále proměnil a nabyl pro nás netušených rozměrů. projektové vyučování (které je na gymnáziu ve varnsdorfu běžnou součástí výuky nejen při takzvaných projektových dnech) na projektech jsme brzy nahradili a my si stále myslíme, že i vylepšili ve výuku environmentální, prožitkovou.

východiska: nápady nejsou naše, smířili jsme se s tím, že věci jsou už objevené a nám stačí je objevovat a využívat dál

zastavíme se u toho ještě u slovníčku a tam zase najdete pojmy, které dávno znáte, my vám k nim jen přidáme náš význam, naše využití

a. grün benediktýn, spisovatel, psycholog, několik přednášek jsem mohl zažít

m. marsch dominikán, autor koncepce druhého vatikánského koncilu, několik knih v češtině, studijní pobyt v roce 1996

g.k.chesterton anglický spisovatel, mnoho knih a článků přeloženo do češtiny, známý jako detektivní spisovatel, mistrné filozofické úvahy

j.k.jerome především jeho úvahy v místech, kde byste je nikdy nehledali

g.g. marquez a jeho obrazotvornost, nezbyvá nám než bledá závist

m. horníček neměl jsem ho rád, osobní blízkost, rozeznělý klavír

další část této přednášky by měla představit naše další plány nejen díky prožitkové výuce jsme na stále na cestě a vůbec netušíme, jaká odbočka nás čeká za dalším rohem. a to je jedna ze zvlášť povedených věcí – nevíte kam dojdete, cesta sama o sobě je víc než cíl

přesto jsme jako lidé odkázáni kromě citů, touhy, a náklonností i na svůj rozum a chceme někam směřovat.

byli bychom rádi, kdyby mohla při této přednášce vzniknout i rychlá zpětná vazba.

to je ovšem problém, lidé se nechtějí ptát a formulovat své otázky, někteří se stydí, někdo si myslí, že se to nehodí a tak.

hned na začátku vám chceme prozradit, že budeme rádi, pokud se na nás obrátíte s dotazem – hned když vás napadne, po skončení výuky, někdy u kafe, prostřednictvím našich stránek.

váš dotaz je pro nás podnětem, důkazem, pomocí, že jsme všechny ty kotrmelce nedělali zbytečně.

nejlepší radost je škodoradost, smějeme se když se někdo přeřekne, ale sami se bojíme to zkusit a to je škoda, přesahová výuka je v tomhle případě rozhodně přínosná

nejdůležitější část našeho povídání by však mělo být vaše představení. jakási ochutnávka naší prožitkové výuky cvičení je dnes slovem, které znamená, že si to máte zkusit, ozkoušet, abyste tušili, jak je to někdy složité pro vaše žáky.

stanovení cílů

tedy: představujeme výuku našeho gymnázia, která se na projektu zmizelí sousedé – objevený petr kien ukázala jako smysluplná

vysvětlujeme jak byl tento projekt dále aplikován a rozšířen v prožitkové výuce

chtěli bychom nastítnit další možnosti pokračování

doufáme, že společně aktivně a efektivně prožijeme cvičení prožitkové výuky o šoa

prosíme vás o vaší aktivitu, bez té budou naše slova málo smysluplná

J: dobrý den, jmenuji se jiří čunát a spolu se zuzkou jirchářovou, které patřil úvod naší prezentace, se i já budu snažit, abyste měli možnost se seznámit s tím, co jsme během naší výuky zažili a co nám pomohlo trochu lépe pochopit věci, které vedle nás dřív jen tak bez povšimnutí leželi

budeme se snažit vyprávět o šoa o holocaustu protože a ostatně je to náplní tohoto semináře, ale mnohem víc budeme o šoa naléhavě vyprávět protože nás souvislosti a detaily tohoto fenoménu pohltily a ochromily,

abychom to lépe pochopili snad hodí se malá odbočka. nikdy jsme ani nepřemýšleli o tom, že by tato problematika pro nás měla být důležitá. přesto se to jen tak z ničeho nic stalo.

text do prezentace:

bylo to jako když jdete unaveni ulicemi starého města svého srdce a v té únavě se opřete o zeď. a ta zeď se proboří a vy se z ničeho nic, obtíženi svými běžnými stesky, ocitnete v zahradě, ve světě, který je mnohem větší a krásnější než by vás kdy napadlo.

literní smysl, druhotný smysl, integrální smysl textu, příběhu

- únava, ulice starého města, srdce, zeď, zahrada větší a krásnější
- unavené srdce, dtaré ulice, zbytečné zdi, překvapivě nová místa
- i já to můžu zažít, projít, probořit se, osobní zkušenost

svět judaismu. biblické příběhy, zvyky, tóra, odlišnosti, historie, mimořádné úspěchy celého národa i jednotlivců, strava

text do prezentace:

a pak znovu zjistíte, že ten svět je také naplněn i tím nejšílenějším, co člověk může, napříč dějinám ve svém životě dokázat. dotkli sme se toho nejhroznějšího, čeho se mohl člověk kdy ve své zlobě dotknout. další mez už není.

ve filozofii se používá výraz poosvětimská filozofie, protože teď už nic nemůže být jako dřív, teď už víme, čeho jsme doopravdy schopni

byli bychom rádi, kdyby pro vás následující minuty byly podnětné. samozřejmě jsme si vědomi té známé skutečnosti: že tedy každá věc má i své stinné stránky, jak si povzdechl ten pán, co mu přinesli účet za pohřeb tchyně

boční vlivy při výuce, angličtinář při tělesné výchově

my se na to úplně nehodíme, ale jsme rádi, že můžete náš příběh slyšet

Z: naše účast na tomto semináři vznikla díky ukázkové hodině **cesta do školy** pro vzdělávací oddělení památníku terezín, (už jsme zmiňovali spolupráci s žmp, tak tady sem patří další poděkování), hodinu jsme odučili na našem gymnáziu a ta hodina dopadla strašně: pátek, horko, občerstvení...

J: vzdáleně to připomíná tu historku, kdy žena pozve svého muže po práci na procházku, vypadá to dobře, ale moc se nehodí, že on je pošťák

Z: učit učitele je zvláštní pocit, navíc já učím krátce a jirka o sobě prohlašuje, že on není učitel a ve výuce prý nemá žádný řád – můj život je nácvik na letecký poplach

J: přesvědčili jsme se ovšem o tom, že prožitková výuka je smysluplná, kvůli tomu jsme tady a budeme rádi, když si z těch všech slov budete moci alespoň něco vzít

Z: budeme rádi, když PV bude součástí vaší životní nebo učitelské výbavy a když ji čas od času použijete, ale i v případě, že vás to neosloví, budeme rádi pokud si zapamatujete alespoň ústřední motiv, hlavní melodii, třeba se k ní někdy vrátíte

J: původní projekt navazuje na projekt, který znáte – zmizelí sousedé. my jsme při naší první návštěvě terezína narazili na jméno petra kiena, on nás oslovil a u něj jsme zůstali až dodnes, ovšem už první výlet byl dobrodružství, my jsme chtěli projektovou výukou probudit k životu zvláštní třídu

říkalo se jí akvářko, (popis situace) nechtěli mluvit a pak najednou ožili, zařizovali věci na úřadech, setkávali se s lidmi, sháněli peníze, zpívali, prezentovali

důležitost motivace, chtěli jsme pro ně něco udělat a oni to poznali, to bylo to podstatné, mnohem důležitější než informace, ale alespoň stručně, co naše děti zjistily:

Z: petr kien se narodil 1. ledna 1919 ve varnsdorfu, rodina pocházela z moravy, tatínek měl ve varnsdorfu obchod, v roce 1930 se celá rodina stěhuje do brna, petr je literárně a výtvarně nadaný, studuje nejprve na našem gymnáziu, tehdy reálce, později na německém reálném gymnáziu v brně, v roce 1936 odchází do prahy, kde až do doby zákazů studuje na akademii výtvarných umění u villiho nowaka a později pak v oficině pragensis (soukromá škola), seznamuje se s ilse stránskou, roku 1941 je deportován do terezína – pracoval jako zástupce vedoucího kreslíře v Technické kanceláři, později za ním přijíždí rodiče, ilse a její rodiče, petr a ilse uzavírají takzvaný terezínský sňatek, v roce 1944 jsou do jednoho z posledních transportů do osvětlení zařazeni všichni petrovi blízcí, petr se dobrovolně přihlásí a v říjnu umírá, jeho smrt, jeho výtvarné práce, dochované texty, ale i celá řada detailů jeho života nám přinesly mnohé, tvorba: obrázky, obrazy nejružnějších technik, kresby na pracovní plány, reklamní materiály, básně, libreto k opeře císař z atlantidy

J: teď jste byli svědky klasického předání informací, pokud je to možné, zapište si na náš papír, co byste o Petru Kienovi řekli vy, co vás na něm zaujalo

do prezentace fotografie Petra a jeho obrázky 3 minuty?

J: průběh projektu – osud, životopis, obrazy, rodný dům, pamětní deska, den D, hosté, Baal Šem a první prezentace – **vřele doporučujeme** –

dá to práci poslouchat, ale pokusíme se vás k tomu přemluvit, hned se pak z toho bude i zkoušet, můžete si k tomu črtat a nebo se dívat, prezentace den D, zuzka čte:

Po šedesáti letech se do svého rodného města vrátil varnsdorfský rodák Petr Kien. Tento velmi talentovaný malíř, výtvarník a básník svým dílem přispěl k české kultuře sužované druhou světovou válkou. Nestačil však vytvořit víc, než co mu bylo dovoleno během velmi krátkých dvaceti pěti let jeho života. Zemřel v koncentračním táboře Osvětim jako jeden z šesti milionů Židů, společně se svou mladou manželkou Ilse a rodiči.

Jeho kresby a obrazy byly za jeho života vystaveny jen dvakrát, po jeho smrti procestovaly celý svět. K vidění byly v Bologni, Viareggiu, Castelnuovo, Pise, Cascive, Miláně, Římě, Janově, Turinu a v mnoha dalších italských městech. Jako součást americké expozice Seeing Through Paradise procestovaly i několik amerických měst. Jeho dílo je permanentně zastoupeno ve stálých expozicích Památníku Terezín v Malé pevnosti a v Muzeu ghetta. Jen do jeho rodného města nezavítaly po celých dlouhých šest desítek let. Ale 10. května 2005 se Petr Kien a jeho dílo přeci jen do Varnsdorfu vrátilo. Zasloužil se o to ředitel Biskupského gymnázia ve Varnsdorfu Jiří Čunát se svými studenty, kteří pátrali po Kienově díle a jeho životě a z jejichž popudu byla ve vstupní hale varnsdorfské pobočky ČSOB otevřena výstava jeho kreseb a obrazů. Zároveň byla na Kienově rodném domě na Národní ulici odhalena pamětní deska, kterou vytvořil Jiří Trebatický podle návrhu studentů oktávy Biskupského gymnázia Varnsdorf.

Vzpomínku na významného varnsdorfského rodáka, ale i na mnoho dalších Židů, kteří se stali obětmi nacistické zvěře a zrůdné ideologie, zahajoval koncert dvou mladých a talentovaných umělců z Prahy, klavíristky a studentky pražské AMU Silvy Ježkové a houslisty Romana Patočky, který v současné době studuje hudbu v Berlíně. Jimi uvedená skladba Ernsta Blocha Baal Schem společně s videoprojekcí zachycující nejen Kienovo dílo, ale i depresivní prostředí židovského ghetta v Terezíně a konečné zastávky Františka Petra Kiena na jeho cestě životem v Osvětimi, byly velice sugestivní a strhující. Mnoho pozvaných hostů se neubránílo slzám dojetí.

„Petr Kien chodil do stejné školy jako my. Zemřel ve věku 25 let v Osvětimi. Zemřel, protože nechtěl žít bez svých blízkých. Dobrovolně se přihlásil do jednoho z posledních transportů do Osvětimi. Objevili jsme jeho jméno ve starých třídnicích školy, v seznamech deportovaných, ale především na jeho obrazech,…” vysvětlují studenti oktávy Biskupského gymnázia Varnsdorf pohnutky, které je vedly k pátrání po Petru Kienovi.

Návrat Františka Petra Kiena do Varnsdorfu byl provázen velkým zájmem nejen varnsdorfské veřejnosti. Uctít jeho památku přišel i předseda federace Židovských obcí v ČR Jan Munk, zástupci katolické církve, zástupkyně Velvyslanectví státu Izrael Dita Šnajdrová, poslanec Parlamentu ČR a starosta města Varnsdorfu Ing. Josef Poláček, starosta Rumburku Ing. Jaroslav Sykáček, hejtman Ústeckého kraje Ing. Jiří Šulc a mnoho dalších.

tak to byl jeden mnoha novinových článků a vy už to znáte, poprosíme vás, abyste vlastními slovy zkusili popsat den o kterém jste právě slyšeli, co vás na přečteném textu především zaujalo

J: první výstava ve varnsdorfu (posmrtná výstava doposud neproběhla – a teď se toho dotýkáte), panel pro zmizelé sousedy – senát, samostatná výstava v parlamentu ČR, pozvání do izraele, výstava v evropské galerii v plzni, skládačka, knížka k výročí školy, články v novinách, vysílání v ČRo 2 a ČRo 4, vystoupení v ČT, propagační materiály pro infocentra, pilotní výuka, pozvání izraelského velvyslance, výuka v německu, setkání s paní frankovou, samostatná knížka o projektu, výuka v zahraničí

vznik www. stránek petra kiena a jejich představení na prezentaci

odchod oktávy, zapojení dalších studentů, výuka v naší škole, pracovní listy, záložky, spolupráce s lenou makarov z izraele, setkání s karlem steinerem

J: samotný popis projektu a všech odboček, které z něj vznikly by byl příliš obsáhlý, často to připomíná pohádku, ale aspoň **pařížský** příběh s panem steinerem:

Z: kromě setkání, kromě celé řady neuvěřitelných příběhů, největším přínosem je převedení projektu do pilotní hodiny, s pracovními listy a s prezentací této hodiny se díky uvedení do prožitkové výuky alespoň částečně seznámíte, celou hodinu vám nepředvedeme, ale to si snadno odvodíte

J: co je podstatou toho, co my jsme nazvali prožitkovým vyučováním, i když víme, že je to více méně nesprávně, prožitková výuka - brainstorming, brainpooling, environmentální výuka, než se učit další cizí

slovo, pokusíme se vám podstatu výuky ukázat, základní pro ní jsou především tato východiska

- vymezení cílů, metod a prostředků
- určení sdělovacích rovin
- oboustranná motivace

metody, které máme rádi:	
environmentální výuka	simulace
projektová výuka	focusing
skimming	mezigenerační výměna
pobyty za školou	scanning
brainstorming	sokratovská ironie
strukturovaný dialog	brainpooling
prostředky, které u nás (čas od času) fungují:	
cesta do školy	pilotní hodina
nejbájenější poklad	výtvarná dílna
místo, z kterého vidím svět	literární dílna
volné psaní	hudební dílna
každodenní zkušenost se světem	četba, poslech

cíle ⇒ metody ⇒ prostředky

co může být cílem výuky:

Spokojený život, šťastný život, smysluplný život, plnohodnotný život
Není to jen vědění – o vědomosti jde až na druhém místě

Při výběru cíle bychom měli být pečliví, často se nám bude v průběhu výuky zdát, že se nedaří nebo, že to není ono, v těch pochybnostech je dobré mít jistotu, že to o co se snažíme je správné. Do školy chodíme kvůli živobytí, ale stojí za to přidat k tomu i další rozměry

⇒ roviny sdílení ⇐

1.	fráze	dobrý den
2.	fráze s možností	jak se máš?
3.	informace	jak bude zítra?
4.	vyjádření	nejkrásnější barva je oktarína
5.	prozrazení	je mi smutno
6.	vyznání	mám tě rád
7.	zvuky srdce	mám tě rád

- smiřme se ovšem s tím, že my i když víme jak věci fungují, velice často vůbec nevíme, proč tak fungují (let ptáka, soumrak, líbání, střídání ročních období, láska, nenávisť...), zbývá zde veliký prostor pro výrazy jako Bůh, zákony přírody, tajemství, hrůza, smrt, bolest...

⇒ motivace ⇐

J: učitele

vzájemná, první iniciativa ze strany vyučujícího

ale samozřejmě i studenta

Z:

je to nejdůležitější a také nejtěžší předpoklad pro přesahovou výuku, výhodou je, že brzy ze zpětné vazby poznáte, jestli se vám chtění skutečně podařilo, na dětech je to patrné J: (2-3 dny říká zuzka)

Z: a ještě pro uklidněnou, víme jistě, že je to možné, cesta už je prošlapaná, kde je vůle tam je i cesta

J: nejvíc jsme se toho naučili, když si všichni mysleli, že neposloucháme, vzadu u kamen, když jsme si četli knížku, z náhodných rozhovorů zaslechnutých ze zadního sedadla v autobuse, když jsme byli nemocní, když se někdo narodil, nebo když jiný odešel

Z: jen málo podstatných věcí se naučíme při přímém učení, a přeci je na nás jasně patrné identifikační razítko, těch, kteří se s námi ve škole potkávali

J: (loccard – pravidlo vzájemné výměny, francouzský kriminalista 19. století)

Z: pověděli jsme vám, co nás napadlo z teoretických předpokladů a bylo by dobré kdybyste z toho nebyli úplně špatní, kdybyste i přes to co je za vámi, měli odvalu se zvednout a zkusit si to: nezůstavej sedět, zvedni se a jdi, všude to nějaké je

J

- přesahová výuka je těžší u dospělých, nám to moc nepůjde, ale děti jsou pružnější, horší než dnes tady to určitě nebude, nebojte se
- vnímáme moc věcí najednou, nesoustředíme se na detaily, což je škoda (vítr, šumění listů
- děti vypadají oprásklejší, než jsou, stačí je vzít do terezína, osvětlení, trpělivost je na místě
- nepřehánět to se snahou, připravit se a pak jít tempem dobrého pastýře
- návod k životu nedostáváme, čas od času vám padají jen nuly a jedničky, někdy zase nepochopitelně sedmička
- rady a napomenutí jsou málo platné, dobré je si věc vyzkoušet
- k prožitkové výuce prosím použijte co nejvíce papír
- kreslete pokud máte chuť kreslit, piště si libovolné poznámky na rub a pokud máte chuť vyplňujte rámečky
- hledání substance a akcidentu

Prožitkové úkoly:

1. výměna místa jak se cítím, co se změnilo (podle čísel?)
na projekci čísla na kostičkách a pak čísla terezínská
2. dvě minuty tečkování prezentace – poměry, slunce,
jeden rok, od prvního ledna až do dalšího silvestra, léto...
kdybych celou dobu zaměstnání – těžko
představitelné, ale můžeme to zkusit obráceně, vtěsnejte svůj život do
dvou minut, zapište a pak se pokuste vzájemně představit, co je na mém
životě důležité, na co bych nechtěl, aby se z mého života zapomělo?
nemluvíme o tom, co bychom chtěli smazat
3. podpis procvičit si ruce - drobnosti o které bych
nerad přišel
podepsat se a pak se podepsat jako kdysi
v první třídě – umíme toho mnohem víc, než
se má běžně za to
4. první vzpomínka zápis fotografie míla nevrlý
5. nejbáječnější poklad výběr z možností dát do prezentace: zdraví,
kamarád, rodiče, svoboda, mobil,
6. moje místo petr kien v lavici ve třídě viz výměna místa
7. cesta do školy najít detail – neopakovatelné, ve zdánlivě
stále stejném
8. hraný příběh barva, jídlo simulace (špagety, modrá)
nejoblíbenější činnost
9. můj pocit volné psaní focusing, jak se cítím právě teď
10. četba příběhu č. 2 poslech, zápis
11. obrázek vymyslet název a příběh do prezentace
kienova kresba
12. půjčený deštník příběh, klady v záporech – vyprávění, klárka,
tati povídej mi, sed' vedle mě
- připomínka našich dílen – pracujeme s odstupem
- děti mají možnost výběru
- literární dílna
- výtvarná dílna
- hudební dílna
- povídací dílna
- využití braimstormingu

příběh 1. - noc

Poslední pohled, kterým spočineme na něčem, co tvořilo počátek, se nedá k ničemu přirovnat. Přikládáme mu absolutní váhu. A potom, později se k němu vracíme, spíš neradi. Neseme ho stále s sebou, jako nápěv melodie, kterou si ale už nikdy nezaspíváme. Ten pohled si odnášíme jako tajemství.

příběh 2. – závěť psaná ve výhni

Když se ohlížím na uplynulá léta, mohu říci – pokud člověk vůbec něco může tvrdit s jistotou, že jsem měl krásný život. I když se mi dostalo mnoho požehnání, nikdy

jsem nezpychl. Otevřel jsem svůj dům všem kdo byli v nouzi, a byl jsem šťastný, když jsem mohl svému bližnímu poskytnout službu. Sloužil jsem Bohu s vroucí oddaností a mým jediným přáním bylo milovat Ho celým srdcem, celou svou duší a ze všech svých sil. Jsem hrdý, že jsem Žid, neboť je to tak nesnadné, tak velmi těžké. Jsem šťastný, že náležím k nejnešťastnějšímu národu na světě, jehož Tóra je svrchovaným mravním učením a nejskvělejším ze všech zákonů.

Ve světě se nyní děje něco velmi překvapivého: žijeme v době, kdy Všemohoucí odvrací od svých prosebníků svou tvář. Bůh skryl světu svou tvář, a proto jsou lidé ponecháni napospas krutým vášním. Vládou-li tyto vášně světem, je naprosto přirozené, že prvními oběťmi se stanou lidé, v nichž to Božské a čisté zůstalo nedotčeno. Možná, že to není útěcha, avšak osud našeho národa není určen pozemskými zákony, ale nadpozemskými. Člověk, který si vykládá tyto události z pohledu své víry, v nich musí částečně spatřovat velké vyrovnání Božích účtů. V tomto měřítku jsou ovšem lidské tragédie bezvýznamné. To ovšem neznamená, že by zbožný Žid měl jednoduše přijmout soud tak, jak přichází a říci: Bůh má pravdu, jeho soud je spravedlivý. Kdybychom měli za to, že si zasluhujeme rány, které dostáváme, znamenalo by to, že sami sebou pohrdáme a příliš si Božího jména nevážíme... Jelikož je tomu tak, neočekávám přirozeně žádný zázrak, ani neprosím Boha, aby se nade mnou smiloval. Ať mi projeví stejnou lhostejnost, jako ostatním milionům ostatních synů svého národa. Nejsem žádná výjimka a neočekávám, že mi bude věnovat mimořádnou pozornost. Nebudu se snažit o útěk, ale připravím se: poliji si oděv benzínem (zbývají mi tři lahve z tuctu, které jsem vylil na hlavu zločinců). Jsou mi tak vzácné jako víno opilci. Nakonec vložím tento dopis do prázdné láhve, kterou uschovám mezi kameny do napůl zazděného okna. Jestliže jej někdy někdo naleznе, možná pochopí pocity jednoho z těch milionů Židů, kteří zemřeli: Žida opuštěného Bohem, v něhož tak neotřesitelně věřil. Věřím v Boha Izraele, i když učinil vše, abych svou víru ztratil. Můj vztah k němu již není vztahem služebníka k pánovi, nýbrž učedníka k mistrovi. Věřím v Jeho zákony, přestože pokládám oprávněnost Jeho činů za spornou. Skláním se před Jeho velikostí, avšak nepolíbím hůl, která mě trestá. Miluji Hospodina, ale ještě více miluji Jeho zákon. A ačkoli jsem se v něm zmínil, přesto budu Jeho zákon dále uctívat. Bůh představuje náboženství, Jeho přikázání však znamenají životní moudrost. Praviš, že jsme hřešili. Ovšem, hřešili jsme. Proto také připouští, že máme být potrestáni. Nicméně bych byl rád, kdybys mi řekl, jestli na světě existuje hřích, který by si takový trest zasloužil. To všechno Ti říkám můj Bože, protože v Tebe věřím více než kdy jindy, neboť nyní vím, že jsi můj Bůh a nikoli Bůh těch, jejichž činy jsou úděsným plodem jejich bojové bezbožnosti. Nemohu Tě velebit za činy, které strpíš. Chválím Tě však a velebím pro Tvou vznešenost, která vzbuzuje bázeň a je jistě nesmírná, když všechno to, co se nyní děje, Tě nedojme. Smrt již na mne čeká. Musím dopis dokončit. Střelba pušek v dolních poschodích je stále řidší. Nyní padli poslední obránci našeho úkrytu a s nimi je poražena i naše velká, krásná, židovská, Bohabojná Varšava. Slunce zapadá a já ti Bože děkuji, že již nikdy nespatřím jeho východ. Oknem pronikají rudé paprsky, obloha má barvu ohně a podobá se záplavě krve. Nejpozději za hodinu se setkám se svou ženou i se svými dětmi a s miliony dětí svého národa v lepším světě, v němž již není pochybnosti a kde je svrchovaným vládcem Bůh. Umírám pokojně, avšak neuspokojen. Poražen, leč s nadějí, věřím, ale neprosím, miluji Boha, ale nejsem zaslepený pánbičkář. Boha jsem následoval, i když mne odvrhl daleko od sebe. Zachovával jsem Jeho přikázání, i když mne trestal. Miloval jsem Ho. Byl jsem a stále ještě jsem do Něj zamilovaný, přestože mne ponižil až k zemi, smrtelně trýznil a pokořil v hanbu a výsměch. Můžeš mne trýznit k smrti,

přesto moje víra v Tebe zůstane nezlomná. Vždycky Tě budu milovat, i kdybys nechtěl. Toto jsou moje poslední slova, můj rozhněvaný Bože: nikdy se ti nepodaří, abych se Tě zřekl. Udělal jsi všechno, abych o Tobě pochyboval. Já však umírám tak, jak jsem žil: v neochvějné víře v Tebe. Pochválen buď na věky, Bože mrtvých, Bože pomsty, Bože pravdy a víry, který opět ukážeš světu svou tvář a svým mocným hlasem způsobíš, že se jeho základy otřesou. Slyš Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin je jediný.

příběh 3.

imre kertész – bezosudovost, kaddiš za nenarozené dítě – příběh 12. letého chlapce, nemoc, přikrývka, spolunocležník, horečka, smrt, dvě porce jídla

projektová výuka nás příjemně překvapila, díky ní jsme se setkali s celou řadou problémů a komplikací, ale zažili jsme i věci, které by při běžné výuce nebyly možné, proto jsme se rozhodli vás s ní seznámit, vaše dotazy a připomínky přivítáme

příběh 4. korespondence petra s rodiči a s ilze

zdráv, všechno v pořádku...

zdálo se mi o tobě....

práce se mi líbí, jak jsem rád, že jsem tady...

milovaná, smutno je mi strašné...

drahá, slunce svítí a já myslím na tebe, na ty tisíce prožitých hodin s tebou...

hladím tě velmi něžně...

těším se, až ti budu vyprávět všechno co jsem tu za těch deset měsíců zažil...

vaří ti tatínek, už jsi ho to naučila?

myslím na vás s něžnou láskou...

i ve třiceti slovech ti dokážu povědět, jak tě miluji: nekonečně...

zdráv, kreslím, stýská se mi...

delší text:

Любимые родители, Milovaní rodiče,

Наконец-то могу вам снова написать, вы ведь знаете, бурьян не выполоть (немецк. поговорка), т.е. мне соответственно не плохо. Nakonec vám můžu znovu napsat, a vy už to víte, mám se dobře, ne špatně.

С тех пор как мы вместе с Ильзой и Карлом выглядим все почти как дома.

Z toho všeho jak jsme s Ilzou a Karlem posoudili, máme se tu jako doma.

Ilzička je teď zahradnice a Karel pracuje v kanceláři.

Ильзочка работает садовницей, Карл – в канцелярии.

Já jsem víc než v pořádku, jsem v technické kanceláři, zajímavá práce, mnohému se naučím. У меня все по-прежнему. Я черчу как и раньше в технической отделе. Работа интересна и я многому учусь.

Tatínek by se divil, co dnes dokáže jeho francipetr. (přezdívka z doby dětství, kterou tatínek používal) Папочка бы удивился всему тому, что может его теперь его Франципетер. Už teď myslím na to, jak vám budu vyprávět o všem, co jsem tady za deset měsíců dokázal a zažil. Я предвкусую, как я вам буду рассказывать обо всем, что мы сделали за эти 10 месяцев.

teta je v pořádku, irena také. strýček oskar už tady není Тетя Эльза тоже в порядке, Ирене тоже. Дядя Оскар уже не здесь.

Často o vás přemýšlím, s něžnou láskou, jen abyste zůstali zdraví a nepoztráceli jste svou radost, své veselí, svůj humor Я думаю о вас часто с нежнейшей любовью. Только бы оставались все здоровы и не теряли чувства юмора. Jestli to maminka ještě nezapomněla, docela by se hodilo, kdyby nám napekla své buchty (celý dopis je v němčině, buchty jsou tu jediné české slovo, pochopíme někdy sudety?,) Если мамочка еще не разучилась готовить, хорошо бы она послала нам бухту (типичн. чешский дрожжевой пирог).

Nyní můžeme dostávat i dárky, líbila by se mi obálka, v které by jste byli vy Теперь нам можно посылать подарки. Наилучшим подарком была бы открытка, в которой был бы ваш почерк. Objímá vás a hladím, moji milí a líbám Я обнимаю и целую вас нежнейше, мои дорогие.

Váš Fraципете váš francipetr

příběh 5. wiesel

slovníček pojmů:

environmentální výuka	<i>přesahová, ne jen ekologická</i>
projektová výuka	<i>mezipředmětová, vícepředmětová</i>
skimming	<i>?</i>
pobyty za školou	<i>zkušenostní</i>
brainstorming	<i>rogeriánská</i>
strukturovaný dialog	<i>cílená</i>
simulace	<i>hraní</i>
focusing	<i>pocitová</i>
mezigenerační výměna	<i>pamětníci</i>
scanning	<i>?</i>
sokratovská ironie	<i>změna role učitel žák</i>
brainpooling	<i>psaná obdoba brainstormingu</i>
zmizelí sousedé objevený p.k.	<i>původní projekts</i>
žebřík z mlhy	} <i>další projekty</i>
zlomené sáňky	
naučit se lovit mraky	
černá a bílá plná barev	
půjčený deštník	

scénář
k
filmu

kolo z drsných hran

Porucha obrazotvornosti
Dluh česků vůči židům, vůči světu